

Karel Marx, Bedřich Engels: Spisy I.

Státní nakladatelství politické literatury, Praha 1956

(výpisky pouze pro účely kurzu)

401 – „Pro Německo je kritika náboženství v podstatě ukončena, a kritika náboženství je předpokladem veškeré kritiky.“

„Základem nenáboženské kritiky je: člověk dělá náboženství, náboženství nedělá člověka. Náboženství je totiž sebeuvědomění a sebedůvěra člověka, který se buďto ještě nenašel, nebo se už zase sám sobě ztratil. Ale člověk, to není abstraktní bytost, trůnící někde mimo tento svět. Člověk, to je svět člověka, stát, společnost. Tento stát, tato společnost produkují náboženství, převrácené vědomí světa, protože jsou samy převráceným světem.“

„Náboženství je fantastickým uskutečněním lidské podstaty, protože pravou skutečností lidská podstata nemá.“

402 – „Náboženská bída je jednak výrazem skutečné bídy, jednak protestem proti skutečné bídě. Náboženský povzdech potlačeného tvora, cit bezcitného světa, duch bezduchých poměrů. Je to opium lidu.

Zrušit náboženství jako iluzorní štěstí lidu znamená žádat jeho skutečné štěstí.“

„Kritika náboženství zbavuje člověka iluzí proto, aby myslil, jednal, tvořil svou skutečnost jako člověk, který se zbavil iluzí a přišel k rozumu, aby se pohyboval kolem sebe, a tím kolem svého skutečného slunce.“

„Je tedy úkolem dějin, když zmizela pravda onoho světa, nastolit pravdu tohoto světa. A prvním úkolem filosofie, která slouží dějinám, je, aby poté, když byla odhalena posvátná podoba sebeodcizení člověka, odhalila toto sebeodcizení i v jeho neposvátných podobách. Kritika nebe se takto mění v kritiku země, kritika náboženství v kritiku práva, kritika teologie v kritiku politiky.“

406 – „Jako staré národy prožívaly svou prehistorii v obrazotvornosti, v mythologii, prožili jsme my Němci svou budoucí historii v myšlenkách, ve filosofii. Jsme filosofickými současníky přítomnosti, aniž jsme jejími historickými současníky. Německá filosofie je prodloužením německých dějin v idejích.”
